

Handlingsplan i akut krishantering

Upprättad 2018.02.23

Reviderad 2021.11.03

Mål

- Att all personal vet hur vi ska agera och förhålla oss vid kris.
- Att Ekolek har en krisgrupp som verkar för god beredskap hos personalen.
- Att krishanteringsplanen är ett stöd i krissituationer.
- Att krishanteringsplanen är ett levande dokument som revideras utefter utvärderingar som leder till åtgärder.

Systematik

- Övningar och utbildning utifrån krishanteringsplanen planeras, genomförs, följs upp och utvärderas i alla grupper.
Ansvar: Krisgruppen

Snabbguide vid krissituation

Rädda liv – ge akut hjälp

Larma – 112 -svara på frågor, lägg inte på telefonen, följ instruktioner

Aktivera krisgruppen – ring Ekolek 0000-000000

Krisgrupp vid krissituation (telefonkedja)

VD Charlotte Engström (Krisledare)	tfn. 073-731 27 63
vVD Victoria Chinette Hegårdh	tfn. 073- 506 42 11
Simon Engström	tfn. 070-213 87 35
Cecilia Buhré	tfn. 070- 143 42 61

Krisgruppen kartlägger situationen:

- Vilka är drabbade? (Barn, Personal, Närstående. Skriv upp namn/grupp)
- Vad har hänt? (Sjukdom? Skada? Försvinnande? Annan händelse?)
- Ta reda på omständigheter. (- Var hände det? Hos dagbarnvårdaren eller på fritiden?)
- Konstatera skador på: Människor, miljö, egendom?
- Ledning underrättar närmast anhöriga.
- Vid dödsfall underrättar polisen de anhöriga.
- Huvudman ansvarar för all kontakt med media.
- Informerar vårdnadshavare tydlig fakta utan dröjsmål.

Telefonnummer vårdnadshavare

Tillgängliga i pärmar på kontoret samt i Tyra

ICE pedagoger

Tillgängligt i XXXX

ICE övriga Ekolek

Charlotte Engström	Marcus Almqvist 070- 741 97 05
Victoria Chinette Hegårdh	Hans-Erik Hegårdh 073-514 24 38
Simon Engström	Madeleine Myrseth 070-568 02 38
Malin Eriksson	Martin Eriksson 076-262 06 20
Cecilia Buhré	Glen Buhré 072-220 03 58
Lillian	
Birgitta	

Viktiga kontaktuppgifter

Informationsnumret	Ska du ringa om du vill få eller lämna information om olyckor och kriser i samhället	113 13
Polisen	Icke akut läge	114 14
AKUT HJÄLP	Vid behov av akut hjälp	112
Sjukvårdsrådgivning	Sjukvårdsråd vid icke akuta besvär	1177 www.1177.se
Leg. Psykoterapeut / Leg sjuksköterska Susanne Chinette		0761-40 98 08
Giftinformationscentralen	Om du misstänker förgiftning eller liknande	010-456 67 00
Krisinformation	Information om nationella kriser och händelser	Krisinformation.se
Saknade barn	- anmäla om ditt barn försvinner - anmäla att du hittat ett barn som är anmält försvunnet - anmäla om du påträffar ett barn som är vilse eller som har kommit bort från sin familj - söka information om ditt försvunna barn	116 00
Nummerupplysningen		118 18
IV / Mimmi von Troil	Organisation fristående verksamheter	070- 979 87 99 www.iv.nu
Ekolek	Växel	031- 160 609
Folkhälsomyndigheten		www.fhm.se

(Socialtjänsten, BVC, representanter från kyrkan mm. i respektive kommun, pedagoger har lista tillgänglig)

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

sid 1	handlingsplan i akut krishantering
sid 2	akut situation beredskapsgrupp vid krissituation beredskapsgruppens kartläggning av situationen
sid 3	kontaktuppgifter till vårdnadshavare ICE pedagoger ICE övriga Ekolek viktiga kontaktuppgifter
sid 4-5	innehållsförteckning
sid 6	förhållningssätt och kommunikationsgång
sid 7	olika reaktioner vid kriser
Sid 8	kriskommunikation
Sid 9-10	krislåda råd till dig som pedagog inför mötet med din grupp inledning fakta känslor avslutning slutligen, ge barnen och varandra tid och var observant på reaktioner under en tid
sid 11	informationsbrev vid dödsfall (barn) informationsbrev inför begravning/ minnesstund alternativ
sid 12	minnesstund, begravning och uppföljning
sid 13-14	rutin anmälan till Socialtjänsten rutin Ekolek tillvägagångssätt
sid 15-17	första hjälpen vid personskada eller hastigt insjuknande allmänt första hjälpen hjärt- och lungräddning
sid 17	rutin vid svår sjukdom hos barn brännskador och skållningar brand i kläder el-olyckor ögonskador frätskador drunkningstillbud

frakturer

hjärnskakning

huggormsbett

allvarlig allergisk reaktion

sid 18   rutin vid personskada/ hastigt insjuknande (barn)

att tänka på vid hantering av olyckor

att tänka på vid mindre olyckor

att tänka på vid större olyckor

rapportering av incident

sid 19-20   rutin utflykt – riskanalys

sid 20   forts. rutin utflykt – riskanalys

rutin vid barns försvinnande

sid 21   brandskyddsrutin

sid 22-23   rutin Lock-Down / Inrymning

sid 24   rutin smittspridning

sid 24   rutin pandemi

sid 25-26   rutin vid (misstanke om) sexuella övergrepp

sid 27-28   hotfull vårdnadshavare

sid 29   rutin hantera påverkad person

sid 30   rutin vid våld och hot

sid 31   våld mellan barn

aktivt vårdarbete

sid 31   rutin vid kidnappningshot/ kidnappning/ bortfört barn/ gisslansituation

sid 32   rutin dödsfall (barn)

sid 32   rutin dödsfall (personal)

sid 34   rutin barns anhörig avlider

sid 34   rutin vid telefon- och bombhot

sid 35   rutin vid skjutning / vapenhot

underlätta polisens insats

sid 35   rutin vid nationell katastrof

sid 36   rutin vid inbrott

sid 36   rutin vid el- och vattenbrist

sid 37   Förlaga : Bilagor

Förhållningssätt och kommunikationsgång

- Ledning informerar alla berörda om händelsen.
- Viktigt att information till vårdnadshavare sker snabbt
- Ledning informerar fortlöpande om hur åtgärdsarbetet går till.
- Vid kris - Ta bort barnen från krissituationen.
- Återgå till vardaglig rutin så fort som möjligt men sätt av tid för reflektion, samtal och uttrycksformer för barnen. Omsorgen ska vara en plats där barnen kan uttrycka känslor och tankar på olika sätt. Låt dem uttrycka smärtsamma upplevelser i en trygg miljö. Barn är ofta så konkreta som möjligt. Bekräfta deras sätt att se på händelsen. Berätta/bekräfta sakligt. Undvik detaljer och djupare känslor.
- Ledning ansvarar för att personalen får hjälp med att bearbeta sina egna tankar, intryck och reaktioner efter händelse av kris.
- All personal ska vara beredd på att ta hand om barn och möta föräldrar som uttrycker oro. Var aktiv i relationen till barnens föräldrar; upplys om vilka reaktioner som är vanligt hos barn och ungdomar i kris. Berätta hur föräldrarna kan hjälpa till för att deras barn ska få må så bra som möjligt i situationen.
- Den pedagogiska omsorgen/ bostaden/ lokalen är ingen allmän plats och därför avvisas media och obehöriga. Ledning ansvarar för all kontakt med media.

Olika reaktioner vid kriser

Barns reaktioner vid krissituationer är individuella. Det är viktigt att vi vuxna känner till att de flesta reaktioner hos barnen är normala reaktioner på en extremt svår händelse. Viktigt att återgå till normala rutiner så fort som möjligt.

Vanliga omedelbara reaktioner:

- Chock och misstro – du ljuger, det är inte sant, det är som en dröm – detta är en skyddsmekanism som gör det möjligt för barnen att ta till sig situationer successivt.
- Rädsla och protester – man vill inte vara själv, man gråter, blir arg – oftast starkare protester från äldre barn.
- Apati och förlamning – man vill inget, förmår inte göra något – oförmåga att uppleva starka känslor.
- Fortsättande av normala aktiviteter – jag går ut och leker, tittar på TV – som om inget har hänt. Barnet håller sanning på avstånd, behöver tid att förstå.

Vanliga efterreaktioner

- Ångest, Sömnrubbingar, Trotsighet, Koncentrationssvårigheter, Ledsenhet och vrede, Överkänslighet, Skuld-känslor.

Barns reaktioner varierar med ålder, kön, mognad, personlighet, kulturell bakgrund och den hjälp barnet får. Vad vi vuxna bör tänka på är att låta livet bli så vardagligt som möjligt så fort det går. Det ligger en trygghet i att göra vardagliga saker. Låt barnet gå till dagbarnvårdaren. Ge konkreta svar på funderingar. Var beredd på att barnet vill prata om det som har hänt i omgångar, men att de oftast bara vill ha svar på sina frågor eller bekräftelse på sina tankar.

Kriskommunikation (inklusive media)

När människor hamnar i en kris kan känslorna lätt bli styrande. Vanligen blir osäkerhet, oro och rädsla de drivande känslor som påverkar personens agerande. För att lugna dessa känslor behövs snabb, tillförlitlig och kontinuerlig information. Om människor vet vad som har hänt, händer och kommer att hända så kan de fokusera på sin egen uppgift och hur de påverkas av situationen. Det upplevs nästan alltid som att informationen i en krissituation var för långsam, otillräcklig och otydlig. Vid otillräcklig information skapas egna bilder av vad som händer vilket i sin tur leder till rykten som ofta snabbt sprids. Dessa rykten skapar dessutom ofta ilska och misstro. Målsättningen måste vara att förhindra dessa rykten så långt det går för att bibehålla förtroendet och visa att ansvariga har kontroll på situationen.

- Eftersträva alltid att ge enhetlig information/budskap till personal/föräldrar/barn och media. Detta underlättar för att ge en sann och saklig bild av situationen och undvika ryktesspridning.
- Krisgruppen håller i all kontakt med media, krisgruppen utser talesperson.
- Ha endast en talesperson initialt annars blir det svårt att hålla en rak och enad information.
- Eftersträva snabb, korrekt information, berätta sakligt det du vet och kan. Berätta om du inte vet eller kan svara. I kriser finns nästan alltid ett underskott på information berätta därför, om möjligt, när nästa information kommer att delges.
- Skydda barn och dagbarnvårdare som är i kris. Ekolek barnomsorgs verksamheter är inte offentliga platser och journalister har inte tillträde om de inte är inbjudna. Dagbarnvården skall vara en fredad plats där barnen skall vara trygga.
- Vid intervju (för ledningen) - Ta alltid hjälp att formulera budskapen inför en intervju. Be alltid att få återkomma så att du får möjlighet att förbereda dig. Se även mediakortet:

ALLTID:	ALDRIG:
<ul style="list-style-type: none"> • Be att få återkomma, ge dig själv tid att få förbereda dig • Tänk efter innan du svarar • Håll dig inom ditt område • Säg om du inte vet/kan/får svara på frågan. Motivera. • Håll dig till fakta • Tala aldrig "off the record" • Var bestämd, rättvis och ärlig 	<ul style="list-style-type: none"> • Ljug aldrig • Gissa och spekulera aldrig • Bli inte upprörd eller förbannad • Låt inte situationen eller reportern stressa dig • Använd inte fackspråk • Använd aldrig "ingen kommentar" • Diskutera aldrig sekretessbelagd information • Tala aldrig "off the record"

Krislådan

Krislådan förvaras undanskymd men åtkomlig. Syftet är att ha material till hands då en känslig situation vid till exempel dödsfall uppstår. Ett dödsfall kan komma mycket plötsligt och oväntat och då kan enkla praktiska uppgifter vara svårt att få till. Lådan bör innehålla: Duk, ljus (antingen batteri eller stearin), batteri/tändstickor, vas, foto ram, kondoleansbok, pennor, diktbok, sagobok och näsdukar.

Råd till dig som pedagog inför mötet med din grupp

Det är viktigt att du som pedagog ger tid att samtala om det som hänt. Om du tycker det är svårt att vara ensam i samtalen bör du försöka ta hjälp av någon som är känd och trygg för barnen. Var inte rädd för symboliska handlingar. Genom att tända ett ljus som minne markeras sorg och saknad på ett fint sätt. Vid samtal med barn är det bra att ha en struktur.

Inledning

Berätta konkret vad som hänt. Betona att det kommer många reaktioner och intryck när någon dör och att det är naturligt och viktigt att prata om vad som hänt och att ge uttryck för sina känslor. Det är viktigt för att det hjälper oss att förstå vad som har hänt. **OBS!** – Alla barn i gruppen har inte samma relation till varandra. Viktig reflektion för oss vuxna;

- Man får inte sätta ord på vad andra ska tänka, känna, uppleva. Det är olika.
- Ingen (barn eller vuxen) ska kritiseras för sitt sätt att reagera.
- Vem som helst kan tala för sig själv men inte för någon annan.
- Ingen måste säga något högt i gruppen.

Fakta

Hur barnen fått veta om vad som hänt och när. Detta skapar en helhet. Framförallt får man här tillfälle att rätta till missförstånd och man kan förhindra ryktesspridning. Några barn är kanske mer drabbade än andra. Om det inträffat en olycka kan de t.ex. ha varit vittne till den. Det är inte säkert att barnen då spontant talar om sina tankar och känslor. Man tvingar inte fram det. Men om/när ett barn uttrycker känslor: lyssna. Bekräfta.

Känslor

Vid samtal och frågor: Det är viktigt att tänka sig för om vilka frågor man ställer så att man inte bromsar samtalet. Ta hjälp av gruppen genom att säga "Är det någon annan som känner på samma sätt?". Boksamtal kan underlätta barnens sorgearbete. Låt gärna barnen använda olika uttrycksmedel som exempelvis att rita, leka och måla.

Avslutning

Samla ihop intrycken. Påpeka likheter i känslor och reaktioner. Betona det normala i reaktionerna. Man måste inte reagera på ett visst sätt för att vara normal. Var beredd på olika reaktioner i barngruppen. Rekommendera vårdnadshavare att samtala med barnen hemma. (Be om återkoppling från hemmen.) Ge barnen ytterligare en chans att komma med egna frågor och funderingar.

Slutligen; ge barn och varandra tid och var observant på reaktioner under en tid.

När ett barn eller en arbetskamrat dör drabbas man även som vuxen av sorg och andra svåra känslor. Det är viktigt att ta detta på allvar och att man talar med varandra om de känslor som väcks. Det krävs inga övermänniskor för att ge gott omhändertagande, endast medmänniskor.

- Man ska veta att sorgearbetet är en normal och nödvändig process.
- Man ska vara tillsammans med den sörjande – inte lösa deras problem.
- Man ska erkänna andras smärta, lära sig att gå in i den och inte avlägsna den.

- Man ska lyssna till vad den sörjande berättar.
- Man ska låta dem upprepa sig, gång på gång.
- Man ska tala så lite som möjligt – och undvika varje försök till tröst som innebär ett förringande av förlusten.
- Man ska acceptera att alla har sitt eget sätt att sörja – och att ingen sorg är riktig eller felaktig.
- Ingen är tvungen att rättfärdiga sina känslor.
- Man ska uppmuntra dem som har en gemensam sorg att dela den med varandra om de kan.
- Man ska erkänna att de sörjande har lidit en förlust.
- Man ska inte hindra någon från att inse att den döde aldrig kommer tillbaka.
- Man ska ge efterlämnande tid att sörja.
- Man ska erkänna den sörjandes behov att bearbeta smärtan och visa alla sina känslor – utan att fördöma.
- Man ska ge barn tillfälle att delta i sorgprocessen tillsammans med de vuxna.
- Man ska komma ihåg att många som erbjuder omedelbart stöd ofta försvinner efter ett tag.
- Man ska inte låta ett avvisande hindra en från att återkomma med nya erbjudanden om hjälp.
- Man ska uppmuntra de sörjande att leva och älska igen - men inte förrän de känner sig redo för det.

Informationsbrev vid dödsfall (barn)

Ekolek barnomsorg har idag mottagit det tragiska beskedet att ... hos dagbarnvårdare ...har avlidit. Detta är naturligtvis något som vi alla, i synnerhet barn och dagbarnvårdare ...berörs starkt av. Under de närmaste dagarna kommer vi därför att ägna mycket tid åt att samtala om det som hänt. Det är mycket betydelsefullt för barnen att man i hemmet talar öppet om det som hänt. Tveka inte att kontakta oss för ytterligare information eller hjälp.

Informationsbrev inför begravningen/ minnesstund

Det är nu bestämt att ... kommer att begravas ...dagen den ../.. kl .. i ...kyrka. Enligt överenskommelse med ... familj kommer... och representant från Ekolek att delta vid begravningen. Begravningen är öppen för er vårdnadshavare att delta på tillsammans med ert barn. *(hänvisa till dödsannons eller annan information)*. Deltagandet är givetvis frivilligt.

Alternativ

För att tillsammans minnas... har vi en anordnad minnesstund...dagen den ../... kl. .. *(hos dagbarnvårdare eller annan plats som exempelvis är av betydelse för barnet)*. Deltagande är givetvis frivilligt, men det är bra om så många som möjligt är med. Detta kan vara av stor betydelse för bearbetningen av sorgen under den tid som följer. Representant från Ekolek samt dagbarnvårdare... kommer att delta, men det är viktigt att barnen också har någon annan vuxen med sig.

Minnesstund, begravning och uppföljning

Minnesstund

Ofta finns behov av stillhet och inre samling som en minnesstund ger - ett bra sätt att manifesteras och uttrycka sorgen. Alla arrangemang skall godkännas av anhöriga. Exempel på utformning: Minnesord, sång eller musikstycken, En tyst minut, någon läser en passande dikt. Efter minnesstunden låter man dagbarnvårdaren/barn/ vårdnadshavare samlas under ledning av krisgruppen. Alla måste få möjlighet att visa sina känslor exempelvis gråta, visa rädsla och ha skuld känslor. Sorgearbetet är en process som måste få ta sin tid. Efter den gemensamma samlingen hissas (om sådan finns) flaggan på halv stång (förutsatt att inte de anhöriga är av annan åsikt). Anhöriga ger Ekolek besked om hur dessa ställer sig till dagbarnvårdarens och övrig barngrupps (med vårdnadshavare) eventuella medverkan vid begravning. Gruppen informeras om vad som kommer att ske.
Se sid.11

Begravning

Ekolek frågar de anhöriga om de önskar låta dagbarnvårdare samt övrig barngrupp med vårdnadshavare delta i begravningen. Rekommenderas att Ekolek tillsammans med den avlidnes familj formulerar en skriftlig inbjudan/information. *Se sid.11* Ekolek beslutar om blommor från Ekolek till begravningen. På begravningsdagen hissas flaggan på halv stång. Under begravningsdagen kan man alternativt ha en minnesstund arrangerad hos dagbarnvårdaren eller på annan lämplig plats.

Uppföljning

Det kan vara betydelsefullt att barnets plats får stå tom en tid, om det är ett barn som begravts. Det kan också finnas andra konkreta ting som påminner om barnet, som kan tas till vara. Krisgruppen kan vara viktig i uppföljningsarbetet. Det är viktigt att dagbarnvårdaren får mycket kollegialt stöd och hjälp från Ekolek. I uppföljningsarbetet ingår att krisgruppen träffas flera gånger efter det inträffade och vid behov tillkallar hjälp utifrån.

Rutin för anmälan till socialtjänsten

Alla som arbetar med barn och unga är skyldiga att anmäla till socialnämnden om de får kännedom om något som kan innebära att ett barn far illa och att socialnämnden behöver ingripa för att skydda barnet. Denna skyldighet beskrivs i socialtjänstlagen 14 kap 1 §

14 kap 1§ Socialtjänstlagen

Myndigheter vars verksamhet rör barn och ungdom är skyldiga att genast anmäla om de misstänker att ett barn far illa. De är även skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara i betydelse för en utredning av ett barns behov av stöd och skydd.

Detta betyder att:

ALL personal har en skyldighet att anmäla till socialtjänsten vid misstanke eller oror att ett barn far illa

Om du är osäker kan du be socialtjänsten om råd utan att röja barnets identitet.

En anmälan till socialtjänstlagen sker alltid skriftligt, även om muntlig information lämnats vid en första kontakt med socialtjänsten

Rutin Ekolek

- Vid första/ minsta misstanke; dokumentera allt du sett och hört. Värdera inte informationen utan skriv ner allt på ett sakligt sätt. Datum.
- Prata omgående med huvudman för Ekolek som tar ställning till att bjuda in socialtjänsten och föräldrar till ett gemensamt möte där vi berättar vad de är som gör oss oroliga och hur vi tillsammans kan reda ut uppkommen situation.
- En anmälan görs direkt till socialtjänst i kommunen där barnet är folkbokfört eller direkt till polis om det finns risk om våld eller att "bevis" kan förstöras
- Ekolek gör anmälan till Socialtjänsten
- Även om din chef inte delar din oro har du ett eget ansvar att göra en anmälan.

Tillvägagångssätt

Det är viktigt att vara så konkret som möjligt i anmälan. Beskriv orsaken till oron, om det finns anledning till fara, fysiska/psykiska skador, alkohol/droger, miljö, våld, missbruk hos förälder/vårdnadshavare, omsorgsbrister osv.

Beskriv barnets situation utifrån:

- Är det något som observerats som kan föranleda misstanke om misshandel?
- Är det något som barnet har sagt?
- Är det något som någon annan har sagt?
- Är det något i barnets beteende?
- När i tid har det inträffat/observerats?
- Är det något som pågått under en längre tid?
- Ligger det tillbaka i tiden?
- Är det nytt?
- När fick man kännedom om ovanstående och i vilket sammanhang?
- Vem eller vilka är det som har observerat händelsen?

I de flesta kommuner finns ett dokument att fylla i. Saknas detta så ska följande finnas med i anmälan.

1. Namn, personnummer, adress och telefonnummer för det barn som anmälan avser.
2. Kort information om vad anmälan avser och beskrivning av det som har hänt eller oroar.
3. Tid eller tidsrymd utifrån det som anmälan avser.
4. Beskrivning av barnets beteende fysiskt och psykiskt utan egna värderingar eller tolkningar, och/eller beskrivning av föräldrarnas beteende utan egna värderingar eller tolkningar.
5. Tidpunkt då föräldrarna fått information om att anmälan görs och hur reaktionen blev.
6. Namn och telefonnummer till den som gör anmälan.
7. Socialtjänsten tar emot inkommen anmälan och gör samma dag (inom 24 timmar) en riskbedömning

Tänk på

Varje ny händelse eller grund för oro är anledning till anmälan, trots att anmälningar gjorts tidigare ska en ny göras vid misstanke om att barnet/den unge far illa.

Första hjälpen vid personskada eller hastigt insjuknande

Allmänt

1. Vad är det som har hänt? Se Dig omkring, skapa uppfattning om läget.
2. Rädda den som är sjuk/skadad.
3. Ge första hjälpen.
4. Ring 112
5. Bedöm om mer hjälp behövs på platsen.
6. Be omgivningen ta hand om barn, ta bort barn från platsen vid behov.

Första hjälpen

1. Undersök om du får kontakt med barnet.
2. Kalla på hjälp.
3. Försäkra Dig om att personen andas. Om inte: gör andningsvägar fria och ge konstgjord andning.
4. Om personen andas, stabilt sidoläge.

Hjärt – och lungräddning

1. Ropa på hjälp.
2. Öppna luftvägen.
3. Titta/lyssna/känn efter regelbunden andning.
4. Andas inte personen: ring 112. Gör 30 hjärtkompressioner.
5. Öppna luftvägen, gör två inblåsningar.
6. Alternera: 30 kompressioner och 2 inblåsningar.

Brännskador och skällningar

1. Kyl med massor av svalt rinnande vatten i ca 20 min.
2. Lämna inte den skadade ensam.
3. Kontakta sjukvårdsupplysningen/ 112/ vårdnadshavare. Beroende på omfattning av skada.

Brand i kläder

1. Få snabbt omkull personen, annars finns risk att flammor slår upp mot huvud.
2. Kväv eld med filt, jacka eller liknande. OBS ej syntetmaterial.
3. Täta mot kroppen, starta vid huvud och täta nedåt.
4. Kyl personens brandskador med vatten.
5. Ta inte av den skadade några kläder.
6. Lämna inte den skadade ensam.

El-olyckor

1. Bryt strömmen omedelbart.
2. Rör inte den skadade förrän strömmen är bruten.
3. Agera enligt ovan, första hjälpen.

Ögonskador

1. Skölj ögat med mycket vatten.
2. Håll ögonlock öppet under sköljning.
3. Fortsätt skölja i ca 20 min.
4. Se till att den skadade får vård. (Ambulans/läkare)

Frätskador

1. Skölj omedelbart det skadade området med mycket rinnande vatten.
2. Ta av de kläder som fått frätande ämne på sig.
3. Fortsätt skölja ca 20 min.
4. Se till att den skadade får vård.

Blödningar

1. Vid en svagt sipprande blödning räcker det med tvätt (tvål och vatten), lufttorkning och förband.
2. Vid en långsamt rinnande blödning ska man tvätta rent, lägga på ett förband som trycker åt på såret och kontakta sjukvård –1177.
3. Vid en sprutande/pulserande blödning ska man trycka hårt över såret, försöka hålla ihop det och hålla kroppsdel högt. Larma 112 för ambulans.
4. En inre blödning kan uppstå vid våld mot till exempel buken. Ett chocktillstånd kan utvecklas.

Drunkningstillbud

1. Om barnet är medvetslöst, påbörja mun-till-munandning. Om barnet är pulslöst, påbörja hjärt-lungräddning. Larma ambulans via 112.

Frakturer

1. Det kan vara svårt att bedöma om ett barn har fått en fraktur eller inte. Vid tvekan bör vårdnadshavare kontaktas som tar barnet till sjukvården. Vid en uppenbar fraktur kan man stödja skadad kroppsdel försiktigt med ett förband och hålla den högt. Larma 112 för ambulans och kontakta vårdnadshavare. Vid fall från höjd ska man låta barnet ligga kvar på marken/underlaget, inte placera något under huvudet (inte flytta på huvud eller kropp), tala lugnande, lägga något värmande över barnet och larma 112 för ambulans.

Hjärnskakning

1. När ett barn har fått ett slag mot huvudet ska denne hållas under uppsikt. Om han/hon får huvudvärk, yrsel, illamående, kräkningar eller stark trötthet ska vårdnadshavare kontaktas och sjukvård uppsökas. Vid medvetslöshet ska ambulans larmas via 112.

Huggormsbett

1. Håll den bitna kroppsdelena stilla och i högläge. Alla huggormsbitna ska till sjukvården.

Allvarlig allergisk reaktion

Allergier kan vara lindriga eller livshotande vid kontakt med det man är allergisk mot. De vanligaste allergenerna som kan ge kraftiga reaktioner är födoämnen, mediciner eller bi- och getingstick.

1. Symptom på en kraftig reaktion är stickningar i läppar och/eller tunga, klåda i handflator, fotsula och/eller mun och gom, ibland nässelutslag, svullnad i tunga, läppar, ansikte, kramper, andningssvårigheter, snabb puls, magsmärtor, kräkningar, blek/gråaktig hudfärg, kallsvett, rastlöshet, gäspningar, medvetlöshet.

2. Om barnet har en allergispruta ska den användas omedelbart vid misstanke om allvarlig allergisk reaktion. Det är aldrig farligt att ge den, även om det är onödigt. Ge även annan ordinerad medicin vid anvisning för det enskilda barnet.

3. Håll det lugnt runt barnet. Upprätthåll fria luftvägar och ge konstgjord andning vid behov.

4. Vid en allvarlig allergisk reaktion ska ambulans larmas via 112.

5. Vid lindrigare allergiska reaktioner ska vårdnadshavaren kontaktas för att ta barnet till sjukvården.

Rutin vid svår sjukdom hos barn

Dagbarnvårdaren rådgör alltid med ledning och vårdnadshavare om hur samt vilken information som ges. Vi ska alltid visa respekt för familjens önskemål. Gruppen kan hålla kontakt med den sjuka kompiserna med t ex brev, teckningar, som uppmuntrar. Pedagogen och ledningen ska skapa en trygg och kontinuerlig kontakt med hemmet under sjukdomstiden. Ge barnen tid och möjlighet att prata om sina känslor och tankar vad gäller sin sjuka kamrat.

Rutin vid personskada / hastigt insjuknande (barn)

TIPS! Ladda gärna ner appen Första hjälpen från Röda Korset.

Att tänka på vid hantering av mindre olyckor

- Pedagogerna på olycksplatsen tar hand om den skadade. Vid mindre skada som kräver uppsökande vård kontaktas vårdnadshavaren som åker till sjukhus.
- För rådgivning ring 1177
- Meddela Ekolek

Att tänka på vid större olyckor

- Vid behov kalla, om möjligt, på fler vuxna som kan ringa 112 (annars gör du det), ta hand om vittnen och kontakta alltid vårdnadshavarna.
- Krisgruppen informeras.
- Krisgruppen utser en kontaktperson till den drabbades familj. (vanligtvis dagbarnvårdaren)
- Barn och personal får saklig information om vad som hänt i samtycke med den drabbade familjen.
- Ledningen erbjuder krisstöd till de som har behov av det.
- Dagbarnvårdaren som känner gruppen väl informerar sina familjer vid behov.
- Vid eventuella skador som leder till längre sjukhusvistelse håller dagbarnvårdaren/ Ekolek kontakten mellan omsorgen – hem/sjukhus.
- Bestående men efter en olycka följs upp av utsedd person och åtgärder för barnets möjlighet att snarast återkomma till omsorgen ses över.
- Krisgruppen utvärderar situationen.
- Alla olyckor eller tillbud rapporteras av dagbarnvårdare till ledning.
- Akutlåda ska finnas tillgänglig hos dagbarnvårdare och på utflykt, innehållandes plåster, kompresser, bomull, elastisk binda, kirurgtejp, koksaltlösning, engångshandskar, flytande kol och blodstopp

Rapportering av incident

Se bilaga 4

- Personal som var närvarande vid olycksfall/tillbud skall fylla i blanketten "Tillbudsrapport" när någon incident har inträffat såsom dödsfall, olycksfall (aj!), akut sjukdom, risk för olycksfall, tillbud (oj!) och liknande.
- Olycksfall som resulterat i liten skada, exempelvis mindre sår, rispa o dyl behöver inte rapporteras.
- Även risk för olycksfall skall rapporteras om risk för allvarlig skada har förelegat, exempelvis försvinnande, halka o.likn.
- Alla skador som föranleder vård av medicinskt utbildad personal, exempelvis vid vårdcentral, skall alltid rapporteras.

Originalen av rapporten sätts in i Tillbudspärmen som finns på kontoret.

Rutin utflykt

Planering inför:

- Risk och konsekvensanalys: vad har vi att tänka på under kommande utflykt? Vad kan hända? Hur förebygger jag det?
- Ha inte för många barn, gör bedömning utifrån barngruppens förhållande/ålder/utflyktsmål etc. Det ska kännas bra och tryggt att gå iväg.
- OBS! Genomför inte en utflykt om din riskanalys visar att det inte säkert går att genomföra.
- Samarbeta med en kollega och gör gemensamma utflykter.
- Vid trafikerade vägar skall barnen gå samlat mellan de vuxna, hålla hand två och två, hålla i vagnen, gå-rep eller liknande.
- I skogen/gångvägar/när- område kan barnen få gå mer fritt men dagbarnvårdaren måste ha total uppsikt både över täten och längst bak.
- Räkna barnen med jämna mellanrum, när man går iväg, när man förflyttar sig, när man kommer fram och någon gång där emellan.
- Pedagoger placerar sig alltid för en god uppsikt.
- Vid bad ska barnen ha flythjälp.
- Vid bil måste man ha bilbarnstol/kudde/och föräldrarna måste ha gett sitt medgivande till bilåkning.
- Meddela alltid föräldrarna vilket färdmedel som gäller.

Genomförande

- Alla barn som deltar ska vara in-nuddade i Tyra.
- Skriv vid längre eller enstaka utflyktsmål längre bort från bostaden i händelser på Tyra innan avfärd.
- Säkerställ att ni packat ner: närvarolista, mobiltelefon med VH telefonnummer i, första hjälpen-kit., extrakläder, blöjor, handsprit mm.
- Barnen ska bära väst med Ekoleks namn och telefonnummer på.

Vid busstur

- Tala om för föraren när ni kliver på vart ni ska kliva av.
- Barnen skall (om möjligt) sitta längst bak i bussen och/eller på bältade platser.
- Räkna barnen innan och under bussresan.
- Alla går ut via samma dörr.
- Är man en pedagog går man av så samlat som möjligt. Är man fler går en av först och en sist (som är kvar på bussen tills alla är inräknade).

Allmän information för barnen vid utflykter:

- Lämna inte platsen du blev borttappad på, stanna kvar på samma plats. (använd dina Hitta Vilse kunskaper).
- I en buss gå fram till chauffören.
- Visa var på västen Ekolek och telefonnummer står.
- Be en vuxen ringa till det telefonnumret som står i västen.

Vad gör DU om ett barn blir kvar på bussen?

- Ring trafikledaren för busstrafiken i området.
- Ring 112.
- Ring vårdnadshavarna
- Kontakta Ekolek

Rutin vid barns försvinnande

1. Titta på klockan.
2. Leta i ca 3 minuter.
3. Kontakta polisen så snart det är konstaterat att barnet är försvunnet.
  - Var sågs barnet senast
  - Vad hade hen på sig, klädsel
  - Hur ser hen ut, kännetecken
  - Ålder och längd
4. Kontakta Ekolek.
5. Kontakta vårdnadshavarna
6. Initiera skallgång (organisera om möjligt vilka som letar och vilka som är kvar i barngruppen)
7. Dokumentera händelseförloppet

Vid behov sammankallas beredskapsgruppen

- Beredskapsgruppen kontaktar vårdnadshavare.
- När/om barnet hittas meddela polis och vårdnadshavare direkt.
- En kontaktperson utses för att samarbeta med familj och polis.
- Kontaktpersonen är sedan den som ansvarar för att vidarebefordra information till dagbarnvårdaren.
- Försök att undvika ryktesspridning och spekulationer genom att lämna adekvat information.
- Vid behov utses en pressansvarig. (inom kriskgruppen)

Att tänka på

- Riktigt små barn förstår inte att de är vilse
- Barn kan gömma sig
- Barn förflyttar sig 1,5- 2 km/timme

Agerande för att eliminera risk

- Nudda in och ut barnen i Tyra.
- Kontrollera att exempelvis grindar är stängda innan ni går ut.
- Räkna barnen med jämna mellanrum (även om ni är få)
- Ha en god uppsikt över barnen.

BRANDSKYDDSRUTIN

Alla dagbarnvårdare ansvarar för att ha en aktuell utrymningsplan med tydliga utrymningsvägar och känd/uppmärkt återsamlingsplats.

1. RÄDDA först den som är i uppenbar fara.

2. LARMA 112. Meddela kortfattat: - Vem det är som ringer och varifrån - Var det brinner - Om det finns instängda människor

3. VARNA övriga som hotas av branden.

När alla är i säkerhet och samlade på återsamlingsplats:

- Kontakta vårdnadshavare
- Kontakta Ekolek

Systematiskt brandskyddsarbete

Alla dagbarnvårdare genomför regelbundna utrymningsövningar med sina barngrupper.

Uppföljning och utvärdering av rutiner och funktioner sker direkt efter genomförd övning och dokumenteras.

Ekolek genomför brandskyddsrond 1ggr/år eller oftare vid behov.

Brandskyddsrutiner dagligen

- Om något fel upptäcks i bostaden såsom ett blinkande/trasiga lysrör/ lampor, åtgärdas detta omgående.
- Inga brandfarliga vätskor o.likn får förvaras inomhus.
- Förbjudet att ha mobilladdare hängande i kontakterna utan inkopplad telefon.
- Kaffebryggare/Vattenkokare ska vara kopplad till timer-kontakt. Om koppling sker i vanlig kontakt ansvarar pedagogen för att koppla ur när hen lämnar bostaden.
- Kontroll av brandvarnare utförs varje termin, byte av batteri sker i samband med det vid behov.
- Dagbarnvårdaren ansvarar för att sotning sker enligt gällande föreskrifter
- Egenkontroller/brandskyddsrond i förskolans lokaler görs systematiskt 1 gång per år av förskolans tillsynsansvarig.
- Brandskyddsövning sker minst en gång per läsår, gärna en gång per termin.

Det är var och ens skyldighet att känna till brandskyddsinformation.

Rutin efter brand

Är bostaden/lokalen så pass skadad att verksamhet ej går att genomföra på plats arbetar dagbarnvårdaren om möjligt från lokal alternativt placeras barnen hos son vikarierande dagbarnvårdare under tiden sanering mm pågår.

Rutin Lock down (inrymning)

Begreppet lock down

Definitionen är att begränsa/hejda farligt förlopp. Lock down används för att skyddas från en hotande yttre händelse. Det kan finnas olika nivåer av lock down. Till exempel i fråga om byggnader, innebär en partiell lock down att dörrarna till byggnaden är låsta och ingen får lämna eller komma in i byggnaden. En fullständig lock down innebär att alla (barn och vuxna) måste stanna där de är och kan inte komma in i eller lämna rummet/byggnaden. Man ska alltid bege sig till det närmaste rummet. Lock down används inte bara vid hot om våld utan också vid exempelvis farliga utsläpp eller annan allvarlig hotande fara.

Initialt

Larma Ekolek. Ge så mycket information som möjligt om vad du vet/ sett eller vilka misstankar du har. Ekolek fattar beslut om lock down. Ekolek tillkallar polis. Om du inte får kontakt: fatta beslut för din grupp.

Lock Down – pedagoger + barngrupp

Uppsök säkerhet

- Inomhus - Ta er in i närmsta rum och stanna där.
- Utomhus - Uppsök närmsta säkra utrymme och stanna där.
- Samla in alla barn – inräkning.
- Håll er utom synhåll: ligg gärna på golvet. Håll barn lugna genom att viska. Viska sånger. Stäng fönster och lås dörrar, undvik att vara nära fönstren. Släck ljuset. Var tysta.
- Stäng av volym på mobiltelefonen.
- Skicka, om möjligt sms till ledningen och meddela genomförd lock down, var ni är, hur många ni är. Ledningen tar fram information om händelse/ gärningsman, delger polis efter rapport från pedagogen. Ledningen sammanställer information och delger berörda parter, samverkar med polis, följer instruktioner etc. Ledningen varnar också andra från att komma till platsen, exempelvis vårdnadshavare.

Fortsatt lock down

- Bibehåll lugn och positioner.
- Fortsätt ha telefoner tysta. Lämna inte platsen. (Inte ens för toalettbesök, använd kärl i närheten.)
- Följ instruktion från ledning/polis.

Faran är över

När signal från ledning kommer (efter direktiv från polis) att faran är över:

- Samling. Information om vad som hänt, viktigt att det är på barnens nivå och att det är förstahandsinformation av polisen.
- Återkoppling/Uppföljning. Sker med beredskapsgrupp. Ledning anordnar krisstöd.
- Alla ska veta vad som kommer hända i nästa steg innan man skiljs åt.
- Ingen bör/ ska behöva vara ensam.
- Information till alla föräldrar (ledning)
- Telefonnummer dit oroliga kan vända sig (ledning)
- Alla avråds från att prata med media, hänvisa till pressansvarig hos polisen alternativt till ledningen.
- Ledningen kan behöva informera media om att det är oetiskt att intervjua pedagoger/ barn/ vårdnadshavare som befinner sig i chocktillstånd.
- Dokumentation: Allt dokumenteras (ledning).
- Fortsatt verksamhet: Viktigt att fortsätta vår vardag, eventuellt på alternativ plats.

- Uppföljning och utvärdering. Gå igenom hur allt fungerade, vad behöver förändras, revidera akut krishanteringsplan. Be om feedback från alla om hur det fungerade. Öva nya rutiner efter revidering.

Rutin smittspridning

Se städ, hygien och livsmedelsrutin, bilaga 5-7.

Rutin pandemi

Ekolek följer de riktlinjer som ges av Folkhälsomyndigheten (FHM) och ansvarar för att information når dagbarnvårdare och vårdnadshavare vilka riktlinjer som gäller.

Under en pandemi:

- Verksamheten förläggs i möjligaste mån utomhus
- Hämtning och lämning sker utomhus med social distansering

Rutin vid sexuella övergrepp

Definition: handling där en vuxen utnyttjar ett barn och dess beroendeställning för sina egna sexuella och andra behov, utan hänsyn till barnet och den skada barnet åsamkas. Det kan omfatta både ord och beröring. Barnet kan inte ge samtycke och ansvaret är helt den vuxnes. Alla som arbetar med barn bör känna igen barns signaler om sexövergrepp och veta hur man hanterar dem. Upptäckt eller misstanke skall alltid anmälas enligt §71 socialtjänstlagen.

Rutiner vid misstanke om sexuellt övergrepp (ej i omsorgen)

Personal som arbetar med barn får på olika sätt signaler om hur de mår. Vid sexuella övergrepp kan signalerna vara tydliga eller vaga.

- Vid såväl tydliga som vaga signaler skall pedagogen omgående informera Ekolek som sammankallar krisgruppen. Det kan vara lämpligt att omgående kontakta psykolog, kurator samt socialtjänsten.
- Vid tydliga signaler polisanmäls alltid ärendet. Polisen utreder skuldfrågan och socialtjänsten utreder barnets sociala situation och ser till att det blir skyddat.
- Vid vaga signaler vägs signaler och misstankarna först tillsammans med exempelvis socialtjänsten. I kedjan avvägningar kan kompletterande iakttagelser eller bevis behöva samlas in för att ärendet skall kunna polisanmälas eller en social utredning skall kunna påbörjas. Föräldrarna skall ej informeras!
- I kontaktkedjan från pedagogen som fattat misstankar till soc. representanten, polisen m.fl. är det vid vaga misstankar och signaler viktigt att avväga, avvakta, observera, vara lyhörd, respektera barnet och att samarbeta under diskreta former.
- Är det möjligt utan att kränka barnet – ta bilder.
- Dokumentera, datera.

Sexuella övergrepp i omsorgen

När barn utsätts för sexuella övergrepp är det många personer som påverkas: det enskilda barnet och dess föräldrar, övriga barn i barngruppen med föräldrar och kollegor. Hur handlar vi då i denna situation? Många ställningstaganden måste göras. Hur ger vi information, krishantering och stöd? Situationen måste kritiskt granskas, då även en oskyldigt anklagad medarbetare med stor sannolikhet riskerar att förlora såväl sitt sociala liv som karriär.

1. Vid alla tecken/signaler på att brott eller övergrepp kan ha begåtts – kontakta omedelbart huvudman.
2. Om/när brottet är ett faktum; Informera barnets föräldrar (vem: Ekolek) Föräldrarna till det utsatta barnet måste informeras omgående. Så mycket information som möjligt skall lämnas. Familjen ska därefter ges stöd till kontakt med BUP eller annan vårdgivare som familjen själv önskar.

Krisgruppen sammankallas Beslut fattas om den påstådda våldsförövaren skall stängas av under utredningstiden. Avstängningen sker vanligtvis med lön. Innan medarbetaren får besked om avstängning skall det fack som medarbetaren är organiserad inom informeras om åtgärden. Krisgruppen enas om vilka uppgifter var och en ska utföra.

Polisanmälan Ekolek anmäler till polisen efter samråd med företagsjurist. Efter att en anmälan gjorts bedömer gör åklagaren om förundersökning ska inledas.

Övrig personal informeras Ekolek ansvarar för att berörd övrig personal får den information och krishantering som behövs, anlitar företagshälsovården för stöd.

Tänk på sekretessen!

Media (vid behov) Beslut fattas (inom krisgruppen) om vem som har kontakt med massmedia. Lämpligtvis görs det av huvudman. Övrig personal hänvisar till ledning.

Skolledningen informerar föräldragruppen (vid behov)

Ekolek ansvarar för föräldramötet med stöd (vid behov) av: personal från åklagarmyndigheten, polis, BUP, vuxenpsykiatri, socialtjänst ev. debriefing ledare och psykolog. Föräldramötet måste hållas snabbt, helst inom 1-3 dagar. Föräldragruppen bör först informeras i grupp, men kan därefter behöva enskilda samtal. Det är viktigt att förmedla till föräldrarna att de ska lyssna och ställa följdfrågor till vad deras barn kan berätta, men de ska inte förhöra dem. Tänk igenom hur långt mötet får vara och sätt en gräns. Låt det inte bli mer än 1,5h. Lämna information till föräldrarna samma dag som mötet ska hållas med information om att det skett en allvarlig händelse. Se till att någon som känner igen föräldrarna står som dörrvakt eftersom det har visat sig att press försökt ta sig in, genom att osant uppge sig vara förälder.

Hotfull vårdnadshavare

verbala hot, höjd röstvolym, aggressivt kroppsspråk, fysisk kontakt

Följande nummer ska finnas med snabbuppringning på din telefon.

Vid nödläge: ring 112

Larmnummer Ekolek : 0000-000000

- Larma så snart behov finns och det går att göra utan risk.

Larmnummer Ekolek är ALLTID bemannat och ditt telefonsamtal kommer att tas emot, krisgruppen sammankallas och krishanteringsplanen aktiveras.

- Vad handlar kontakten om? Uttrycker föräldern starkt missnöje? Hänvisa till klagomålsrutinen som finns på Ekoleks hemsida under fliken "Våra bästa föräldrar". Oroliga funderingar om vår pedagogik? Hänvisa till ledningen som svarar, förklarar och stöttar.
- Om en förälder visar ett hotfullt beteende i form av aggressivitet (kan yttra sig i verbala hot, höjd röstvolym, aggressivt kroppsspråk):
  1. Tillkalla/Uppmärksamma en kollega (om det finns)/ partner/sällskap/ annan vuxen. Se till att inte vara ensam.
  2. Få bort barnen från den otrevliga situationen.
  3. Uppträd lugnt. Hur då? Följ anvisningar:
- Andas lugnt och försök tala lugnt. Försök att lugna den som hotar. (Våga be föräldern lugna ner sig för barnens skull, "barn kan bli rädda som hör")
- Var vänlig, provocera inte, lyssna, respektera, förstå och fråga.
- Känner du till vårdnadshavarens namn, använd detta vid tilltal.
- Bekräfta att du hör vad vårdnadshavaren säger. Säg att du ska ta det vidare och prata om det med ledningen. Försök att avrunda samtalet. "Nu måste jag gå och arbeta igen med barnen, men vi återkommer."
- Om föräldern inte låter dig vara ifred när du markerat och avslutat ert samtal; alternativt att föräldern tar i dig/håller dig fast fysiskt på ett hotfullt sätt: ring polisen, 112. Be närmaste person att göra det om inte du kan. Tillkalla även Ekolek via larmnummer 0000-000000.
- Efter hotfull kränkande situation med vårdnadshavare: informera ledning vad du upplevt, ledning hjälper dig med att dokumentera och göra en anmälan. Ledning erbjuder vid behov dig stöd.

Kom ihåg:

- Det är inte dig som person det handlar om.

- Kom ihåg att ta på dig en Ekolek-sköld. Vi jobbar här tillsammans. Vi har uppdrag att utforska, leka och lära med barnen. Vi har styrdokument att förhålla oss till.
- Behåll en lugn trygg känsla i ditt jobb. Du är skyddad igenom att följa våra planer och förhålla dig professionell, du har stöd hos kollegor och ledning vad som än händer. DU ÄR ALDRIG ENSAM.

Uppföljning och utvärdering: Uppföljning och utvärdering sker kontinuerligt inom beredskapsgruppen efter systematiskt årshjul utefter den dokumentation som finns. Vid hotfull händelse följer ledningen upp med berörda/inblandade. Kris/akut-planen revideras allteftersom erfarenheterna leder till behov av justering i rutin.

I förekommande fall tillämpas tillträdesförbud.

Rutin hantera påverkad person

Personal

Vid misstanke om att personal är påverkad av alkohol eller narkotika på arbetsplatsen kontaktas huvudman som i sin tur vidtar åtgärder.

- Personen kallas till samtal.
- Ekolek för dialog för uppföljning och eventuella behandlingsinsatser.

Förälder

Vid misstanke beträffande alkohol eller drogpåverkan, eller vid misstanke om att föräldern/annan vuxen inte är kapabel att ta med barnet på ett säkert sätt görs följande:

1. För en dialog med personen och förklara att du bedömer det olämpligt för denne att ta med barnet hem. Berätta att du kommer kontakta annan anhörig för att hämta barnet.
2. Om det är en förälder som hämtar ringer du, vid gemensam vårdnad, den andre föräldern och ber denne hämta barnet. Får du inte tag i den andre föräldern så ring annan anhörig som är uppgiven som nära anhörig.
3. Uppträder den påverkade hotfullt eller tar barnet och går därifrån, kontakta omgående polis och socialtjänst. När polis och socialjour kommer, informera dem sakligt om vad som hänt.
4. Kontakta Ekolek.
5. Vid upprepade tillfällen, kontaktar Ekolek socialtjänsten.

Rutin i händelse av hot och/eller våld, akut situation

verbala hot, höjd röstvolym, aggressivt kroppsspråk, fysisk kontakt

Följande nummer ska finnas med snabbuppringning på din telefon.

Vid nödläge: ring 112

Larmnummer Ekolek : 0000-000000

- Larma så snart behov finns och det går att göra utan risk.

Larmnummer Ekolek är ALLTID bemannat och ditt telefonsamtal kommer att tas emot, krisgruppen sammankallas och krishanteringsplanen aktiveras.

Upptåd lugnt

- Andas lugnt och djupt, försök tala lugnt.
- Försök att lugna den som hotar.
- Var vänlig och lyssna. Avbryt inte. Respektera, förstå och fråga.
- Känner Du till motpartens namn ska Du använda det.
- Försök att ha ett säkerhetsavstånd från den hotande. Använd naturliga hinder, såsom möbler.

Om du arbetar i lokal/ flera tillsammans

- Försök uppmärksamma kollegor på situationen.
- Undsätt din kollega om situationen medger detta.
- Lämna inte kollega ensam. Ha varandras sällskap för stöd.

Om hotet övergår till handling

- Larma
- Ta skydd
- Ropa på hjälp
- Försök avlägsna Dig från platsen
- Använd nödvärn.

Ta hand om den drabbade och informera

- Om någon är skadad; larma, tillkalla ambulans och ge första hjälpen, vart förs den skadade?
- Underrätta Ekolek om händelsen som gör polisanmälan.
- Ledning erbjuder och anordnar krisstöd.

Våld mellan barn

Ekoleks plan mot kränkande behandling tillämpas i praktiken. Pedagogiska förhållningssättet är lågaffektivt men tydligt, sätt ord på händelser och vägled i kamratskap. Vid allvarigare hotfull våldsamhet mellan barn kontaktas ledningen för vägledning. Detta gäller för alla: AVBRYT VÅLDSAMHET.

Aktivt vårdarbete

Genom att aktivt arbeta utefter Ekoleks planer och tillämpa det pedagogiska förhållningssätt som vi är ålagda är vi stöttande och vägledande och fortsätter att vara den trygga säkra omsorgen Ekolek är och ska vara.

Rutin vid kidnappningshot/ kidnappning/ bortfört barn/ gisslansituation

Kidnappningshot

- Föreligger risk för kidnappning ska en plan göras upp i samråd med vårdnadshavare. Ta kontakt med polisen för tips.

Att tänka på

- Informera huvudman, även din vikarie, med vårdnadshavarens medgivande, om risken för kidnappning.
- Dagbarnvårdaren ska veta vem som får hämta barnet.
- Förvara känslig information på lämplig plats.
- Identitet och signalement både på den som hotat med kidnappning och på barnet. Troligt destinationsland är också viktigt att veta.
- Vårdnadshavaren är den som gör polisanmälan. Bistå med information och ev. foto
- **Om osäkerhet råder vid hämtning av barn kontaktas alltid vårdnadshavare för kontroll.**

Barnet får ej lämnas ut till annan än vårdnadshavare utan medgivande.

- Vårdnadshavare ansvarar för att meddela dagbarnvårdaren vem som hämtar barnet, noteras i Tyra med namn och bild, om ej vårdnadshavare. ID-kontroll görs av dagbarnvårdare.
- Misstänker dagbarnvårdaren kidnappning/ bortförande kontaktas Ekolek omgående som sammankallar krisgruppen.
- Krisgruppen lägger upp en plan för agerande.

Vid uppenbar kidnappning/ bortföring

- Kontaktas polis.
- Kontakta Ekolek
- Kontakta vårdnadshavare
- Kontakta socialjour
- En kontaktperson utses av beredskapsgruppen för att samarbeta med familj och polis
- Kontaktpersonen är sedan den som ansvarar för att information kommer vidare till dagbarnvårdare.
- Försök att undvika ryktesspridning och spekulationer genom att lämna adekvat information.
- Vid behov utses en pressansvarig/kontakt media (inom ledning)

Gisslansituation

- Om någon person – känd eller okänd – tar barnen som gisslan för att på så sätt visa missnöje/makt el. dyl., så gäller följande:

- För alla barn (som inte är gisslan) i säkerhet, kanske till en närliggande förskola, skola, butik eller bostad.
  - Ring polis
  - Aktivera krisgruppen
  - Meddela föräldrarna (krisgruppen) om den uppkomna situationen. Låt alla föräldrar få samma faktainformation. Spekulera inte
-
- Om ni alla är tagna gisslan behåll lugnet och sätt allas säkerhet främst.

Rutin vid dödsfall (barn)

Vid allvarligt tillbud eller olycksfall som inträffar under vistelsetiden hos dagbarnvårdaren som gör att barnet avlider på plats.

1. Dagbarnvårdaren stannar hos barnet, ringer 112 och tillkallar ambulans.
2. Påkalla hjälp, få bort övriga barn från platsen.
3. Kontakta Ekolek.
4. Ekolek sammankallar krisgruppen.
5. Huvudman underrättar familjen om olyckan och informerar hur vi kommer att agera. OBS! själva dödsfallet ges från polis till familjen.
6. Ledningen informerar och vägleder dagbarnvårdaren om olyckan och händelseförloppen.
7. Dagbarnvårdaren berättar för barngruppen om hen känner att hen klarar av det. Annars gör ledningen det.
8. Vårdnadshavarna får information av ledningen, i samråd med berörd familj.
9. Berörda dagbarnvårdare (vanligtvis kommunvis) sammankallas för möte om fakta kring händelsen och vilka åtgärder som vidtas.
10. Om massmedia kommer till platsen skall berörda barn och pedagoger och vårdnadshavare skyddas. Kontakten med massmedia sköts endast av ledning.

Krisgruppen gör en bedömning av vilka åtgärder som behöver göras

Med hänsyn till händelsens omedelbara effekter på barnen, dagbarnvårdare övriga anhöriga anpassas stödet. Alla som har behov av särskild uppföljning, emotionellt stöd och hjälp erbjuds stöd.

Tillsammans med dagbarnvårdaren anordnas sorgeplats för minnesstund och heder. Ev. hissas flaggan på halv stång efter det att samtliga har underrättats.

Rutin dödsfall (personal)

Vid dödsfall under pågående verksamhet

- Polisen underrättar anhöriga.
- ALL personal sammankallas av ledningen för information och samtal.
- Vårdnadshavare får information av ledningen. I barngruppen samtalar vi konkret och sakligt om det inträffade. Med yngre barn kan det underlätta med boksamtal (välja lämplig sagobok, bra att ha i krislådan). Närmaste dagbarnvårdare, som är känd för barngruppen eller ledning följer upp och håller i samtalen.
- Barnen måste få uttrycka sina reaktioner men försök att återföra normal rutinerad verksamhet så snart som möjligt. Om möjligt erbjuds plats hos närmaste dagbarnvårdare som är känd för barnet.

Vid dödsfall på fritiden

- Ledningen förutsätts bli informerad om det inträffade av dagbarnvårdarens anhöriga.
- Ledningen sammankallar beredskapsgruppen och informerar om händelsen.
- ALL personal meddelas genom samling snarast möjligt.

- Ledningen ordnar en plats att få sörja på.
- Minnesstund.

Barns anhörig avlider

- Om dödsfall i ett barns familj inträffar förväntas det att ledningen underrättas.
- Ledningen informerar dagbarnvårdare.
- Inträffar dödsfallet medan barnet är hos dagbarnvårdaren bör någon familjemedlem komma för att hämta och underrätta barnet personligen.
- Ledningen håller dialog med familjen om vilken information som får ges ut till andra.
- Det är av stor betydelse att barnets dagbarnvårdare och kompisar i gruppen får veta hur de skall förhålla sig till det som hänt. Kan de själva ta initiativ till att prata om vad som hänt eller skall den drabbade familjen själv bestämma när man vill prata om och bearbeta händelsen?
- Diskutera gärna sorg och sorgereaktioner i gruppen, men försäkra dig först om att den berörda familjen godkänner detta.
- Vid anhörigs död måste man visa förståelse för att det drabbade barnet har det jobbigt med sina känslor och ageranden under en tid.
- Låt barnet själv bestämma hur mycket han eller hon vill tala om det som har hänt. Låt barnet veta att du finns där och är beredd att lyssna om hen behöver någon att tala med.

Rutin vid telefonhot och bombhot

Ta alla hot på största allvar

Tänk på:

- Uppträd lugnt, var vänlig, avbryt inte, uppehåll samtalet.
- Var uppmärksam på rösten, egenheter etc.
- Anteckna så många uppgifter som möjligt från samtalet (och ev telefonnummer).

Ställ följande frågor: -

- När ska hotet verkställas?
- Mot vem/vad riktar sig hotet?
- Vid bombhot: var är bomben placerad? - Har Du själv placerat bomben? - Var finns du? - Vad heter Du? - Exakt hur löd hotet?

Iakttagelser:

- Typ av hot? Bomb, brand, våld, annat?
- Identifikation? Vem hotade, Man, kvinna, pojke, flicka? Tal/attityd? Snabbt, svordomar, stammande, välvårdat, lugnt, Språk/dialekt?
- Bakgrundsljud? Röster, radio/TV, trafik, tystnad, maskiner?

Omedelbara åtgärder: Larma polisen 112. Vem larmar: den som tagit emot hotet/samtalet.

Underrätta närmsta chef: Vem: den som tagit emot hotet/samtalet.

Vid utrymning: följ utrymningsplan (brandrutin)

Vid inrymning: följ lockdown/ inrymningsplan

När faran är över

- Pedagogen tar hand om sin barngrupp, bearbetning och omsorg.
- Ledningen tar hand om personalen, krisstöd och bearbetning.
- Information måste ut till föräldrarna samma dag. Inkludera polisens egen information.
- Ansvar: Ledningen

Om hotet kvarstår

- Om inte möjlighet finns att gå tillbaka in i bostaden/ lokalen kontaktas vårdnadshavarna för att hämta hem sina barn.
- Skapa uppehållsplatser för de barn som inte omedelbart kan bli hämtade.
- Dagen efter bombhotet inleds med information och bearbetning av ledning till personal och sen personal till barngrupp.

Rutin vid skjutning/ vapenhot

Vid väpnat våld, ring 112 och larma. Ju tydligare och mer detaljerad information polisen kan få desto större är möjligheten att polisen kan genomföra en effektiv insats. Det handlar om signalement på gärningspersonen/personerna, vilken typ av vapen de använder, var någonstans våldet sker etc. Det gäller att ge utförlig saklig information, inte vara spekulativ. SOS Alarm skickar hjälp medan samtalet pågår.

Underlätta polisens insats

I de fall polisen hinner komma till platsen medan väpnat våld pågår kommer polisens agerande avgöras av vilken information man har och vilka polisiära resurser som finns tillgängliga. Polisen agerar efter generella taktiska principer vilket kan innebära att avspärningar sker för att förhindra fler personer i området. Det kan vara svårt för polisen att avgöra vem som är gärningsperson och kan därför tvingas att agera på ett sätt som kan uppfattas som överdrivet. OBS! Följ polisernas anvisningar även om det kan innebära att vård av skadade temporärt kan få stå tillbaka till dess att polisen fått kontroll över gärningspersonen.

Rutin vid större nationell katastrof

- Krisgruppen sammankallas
- Krisgruppen ger snabb och tydlig information till anställda och vårdnadshavare.

Rutin vid inbrott

Om det sker under tiden omsorgen är öppen (exempelvis under en utflykt)

- Ring polisen, gör en anmälan. 114 14.
- Hjälプ till att säkra bevis genom att, om möjligt, inte röra något innan polis kommit till platsen.
- Kontakta Ekolek för kännedom
- Kontakta vårdnadshavare som hämtar hem sina barn

Dagen efter

- Följ upp händelsen med barngruppen och ge dem tid att bearbeta händelsen.
- Viktigt att vara lyhörd på reaktioner och oro.
- För dialog med vårdnadshavare om barnet

Sker inbrott innan barngruppen kommit till omsorgen

Följ ovan punkt 1-3.

- kontakta vårdnadshavare och förklara omständigheterna.
- Kontakta vikariekollega för hjälp med omsorg för de vårdnadshavare som behöver.

Rutin vid el – och vattenbrist

Förberedelser, införskaffa och ha i bostaden:

- reservsäkringar
- ficklampor med batterier
- ljus och värmeljus
- tändstickor
- en batteridrivna radio för fortlöpande information
- vattendunkar med tappkran

El-avbrott S

- se om felet finns i egna anläggningen genom att kolla säkringar. Om felet inte finns i egen anläggning, kontakta ditt energibolag.

Vid behov

- ta fram reservutrustning
- lyssna på radio
- öppna inte kyl och frys i onödan
- tappa upp vattendunkar
- stäng av diskmaskin, tvättmaskin och vattenkranar

Störning i vattenförsörjning (kommunalt VA)

- Ta reda på vart vattenhämtningsställen kommer att finnas/finns via respektive kommun.
- Om verksamheten behöver avbrytas för att stort behov att vatten finns eller problemet blir långvarigt kontakta vårdnadshavare för hämtning av barn.
- Meddela Ekolek för kännedom.
- Begränsa/ undvik antalet spolningar på toaletten.

Bilaga 1	ABC
Bilaga 2	plan mot kränkande behandling
Bilaga 3	SSA
Bilaga 4	tillbudsrapport
Bilaga 5	städrutiner
Bilaga 6	hygienrutiner
Bilaga 7	livsmedelsrutiner
Bilaga 8	barnskydds rond